

A PROJEKT TAPASZTALATAIT TARTALMAZÓ TANULMÁNY

A Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat 2018.02.01. – 2019.01.31. időszakban valósította meg az EFOP-1.2.7-16-2017-00013 azonosítószerű „Gazdálkodj okosan és nyerj önállóságot!” című projektet. Megítelt támogatási összeg 48 136 812 forint.

Megvalósítás helyszínei:

- Százszorszép Gyermekotthon
- Kékmadár Gyermekotthon
- Nagyszakácsi Gyermekotthon
- Zita Speciális Gyermekotthon
- Gyermek- és Utógondozó Otthon

A PROJEKT SZÜKSÉGESSÉGÉT ALÁTÁMASZTÓ PROBLÉMA BEMUTATÁSA

A szakellátásba kerülő gyermekek személyiségállapota a család diszfunkcionális működése miatt, az átélt traumák következtében súlyosan sérült, amely kiegészül a veleszületett hajlammal, környezeti károsodással, különféle betegségekkel, traumatikus élményekkel. A bekerült gyermekek jelentős aránya nem járt rendszeresen óvodába, majd 1-2 vagy több évet is vesztek az iskolai sikertelenségük miatt, ezért az iskolai osztályokban őket túlkorosnak, alulmotiváltak, peremhelyzetűnek minősítik. Jellemző, hogy alulszocializáltak, elhanyagoltak. A család jellemzően szegénységben élt, de a szülők többsége a szocializáció szempontjából is jelentős hátrányokkal küzd. Nem tudták megtanulni a környezettől az alapvető normákat. A viselkedés kisebb-nagyobb rendellenességei: szófogadatlan, dühkitörés, agresszió, hazugság, társadalom elleni cselekedetek, a lopás, a csavargás és saját maguk ellen megnyilvánuló tünetek mellett, jellemző a szorongás, kényszerek, gátoltság, elzárkózottság.

EFOP-1.2.7-16-2017-00013
Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ
és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat
Székhely: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Postacím: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Honlap: www.smogyi.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Speciális jellegzetesség a nehezen irányíthatóság és az alacsony frusztrációs tolerancia, valamint a kommunikációs nehézségek miatti kóros viselkedés, mint például a körömrágás, a fejfájás, hasfájás.

Sérült az önálló életvitel eléréséhez szükséges motiváció, az autonómia, az érett személyiség kialakulása és a sikeres társadalmi beilleszkedés esélye.

A személyiség sérüléséből adódó magatartási, szocializációs problémák, valamint a tanulási nehézségek, zavarok, gátolják a gyermekek sikeres integrációját, egyben meghatározzák alapvető feladatainkat, mely megegyezik a pályázat célkitűzéseivel (társadalmi felzárkózás, iskolai lemorzsolódás megelőzése, korai iskola elhagyás, bevezetés a munka világába).

Teendőink két fontos területe a gyermekek életkorától függően a prevenció és korrekció. A prevenció nem csak pedagógiai feladat, ezért együttműködünk a pedagógiai szakszolgálat, pszichológussal, a gyermekjóléti szolgálattal, gyermekjóléti központtal, valamint a szülőkkel és az iskolákkal.

A PROJEKT CÉLJAINAK KAPCSOLÓDÁSA A SZÉCHENYI 2020 CÉLJAIHOZ

- A szakellátásban nevelkedő kiskorúak praktikus intelligenciájának, valamint a szociális kompetenciájának fejlődése.
- A devianciák csökkenése, a mentális és szociális hátrányok mérséklődése.
- Az iskolai teljesítmény javulása.
- A fizikai aktivitásban, a teljesített feladatokban rejlő örömök megélése, felfedezése, interiorizálása; a munkára nevelés eredményeinek megjelenése.
- A kiskorúak és utógondozottak feladatellátási hatékonyságának erősödése.
- A társadalmi részvételük erősödése, valamint az önálló érdekérvényesítési eszköztár kialakítása.

A projekt kapcsolódása az érintett OP-hoz

A projekt több szempontból kapcsolódik az OP-hoz, elsősorban az alábbi kiemelt célok vonatkozásában:

EFOP-1.2.7-16-2017-00013

**Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ
és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat**
Székhely: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Postacím: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Honlap: www.smogyi.hu

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- a társadalmi felzárkózás elősegítése,
- a nélkülözés vagy szociális kirekesztés által fenyegetett népesség számarányának csökkentése, a veszélyeztetett kiskorúak korrekciós nevelésének, fejlesztésének erősítésével,
- a család társadalmi szerepének megerősítése érdekében, a családi életre nevelés, felkészítés fejlesztésével,
- az egészségfejlesztés és betegségmegelőzés, a mentális problémák megelőzésének és kezelésének eszközeivel,
- a köznevelés minőségének fejlesztése, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, az iskolai teljesítmény javításának és az iskolai foglalkoztatás fenntartásának elősegítésével,
- az ifjúsági munkanélküliség csökkentése, a fiatalok munkaerő piaci elhelyezkedésének javítása, az önálló egzisztencia teremtéshez szükséges képességek fejlesztésével,
- a fiatalok munkaerő piaci elhelyezkedésének javítása, hatékony pályaeorientáció

A projekt hozzájárulása az Éves Fejlesztési Keretben rögzített szakmai elvárások megvalósulásához

A projekt minden tevékenységének, programelemének célrendszere és módszertana közvetetten és közvetett módon egyaránt a gyermekvédelmi szakellátásban ellátott kiskorúak, valamint az utógondozotti ellátottak önálló életkezdési feltételeinek javítását szolgálják.

A PROJEKT CÉLJAI ÉS TEVÉKENYSÉGEI

A gyermekvédelmi szakellátásban részesülők esetében sérül az önálló életvitel eléréséhez szükséges motiváció, az autonómia, az érett személyiség kialakulása és a sikeres társadalmi beilleszkedés esélye. Ezért már az intézményrendszerből való kilépést megelőzően szükség van komplex, életkori sajátosságokra figyelemmel kialakított, egymásra épülő elemekből álló tevékenységekre, melyek a fenti területekre koncentrálnak, az egyéni állapothoz, szükségletekhez igazodva célozza meg az önálló életvitelre, a családi életre való alkalmasság kialakítását, fejlesztését.

EFOP-1.2.7-16-2017-00013

**Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ
és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat**
Székhely: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Postacím: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Honlap: www.smogyi.hu

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az önálló életvitelre való felkészítés széles tevékenységeken keresztül valósul meg, ide tartozik az önálló pénzkezelés elsajátítása, az önfenntartó képesség kialakulása, a társas kapcsolatokban való együttműködés képességének elsajátítása, az áldozattá válás megelőzése, a tanulás tanulása. Az alábbiakban a projekt megvalósításával elérendő konkrét céljainkat határoztuk meg.

Konkrét célok:

- a kiskorúak és az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek elsajátítják azokat az ismereteket, képességeket, amelyek az önálló életvezetéshez szükségesek (pénz kezelési, pénzügytechnikai, ügyintézési ismeretek, háztartási gazdálkodási ismeretek, költségvetés tervezés, párkapcsolat, családon belüli munka- és feladatmegosztás);
- kooperációs, kommunikációs képességek fejlesztése;
- tanulási kompetenciák fejlesztése;
- a mentális egészség elérésnek és fenntartásának igénye, a pótszerek, függőségek alkalmazásának megelőzése, tartózkodás az alkohol fogyasztástól és a tudatmódosító, pszichoaktív szerek használatától; az iskolai, majd a munkahelyi foglalkoztatás fenntartásának alapvető feltétele érdekében a mentális egészség elérése, fenntartása;
- konfliktus kezelő, kudarcűrő, önismereti és önreflektív képességek fejlesztése; a normakövető magatartáshoz, az alkalmazkodáshoz szükséges képességek fejlesztése;
- az indulatvezérelt, befelé (saját maga irányába) vagy kifelé (a közvetlen környezetre) irányuló agresszív, antiszociális viselkedés megjelenésének csökkentése; az ún. „deviáns karrier” megjelenésének megelőzése;
- a szociális kompetenciák fejlődése, erősödése;
- az együttműködési készség, a tolerancia fejlődése, a másság elfogadásának, értékékként történő felismerési képességének fejlesztése;
- a háztartási, háztartás vezetési, kertgazdálkodási, mezőgazdasági művelésben szükséges jártasság kialakítása;
- a kiskorúak és fiatal felnőttek erkölcsi értékrendjének fejlesztése, identitás tudatának kialakítása és megerősítése;

EFOP-1.2.7-16-2017-00013

**Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ
és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat**
Székhely: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Postacím: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Honlap: www.smogyvi.hu

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- az iskolai, majd munkahelyi foglalkoztatás folytonosságának fenntartásához szükséges motiváció fejlődése;
- az individuális képességek felismerésének, fejlesztésének igénye, az alulmotiváltság csökkentése;
- az önálló életkezdés, egzisztencia teremtés megalapozása érdekében pénzügyi technikai ismeretek, ügyintézési eljárások, szociális ismeretek átadását, a saját háztartásvezetés gyakorlati jártasságának fejlesztését célzó programok;
- a gyermekotthoni, a családi, az iskolai, a munkahelyi környezetben szükséges eredményes közösségi alkalmazkodás és azzal egyidejűleg a kiegyensúlyozott személyiségfejlődés érdekében a konformitás erősítése, az együttműködési és kommunikációs képességek fejlesztése;
- a köznevelési intézményi (óvodai, iskolai) foglalkoztatás, valamint a munkahelymegtartás folytonossága érdekében, a teljesítményre motiválás, a tanulási képességek fejlesztését szolgáló programok, módszerek segítségével, valamint ezzel egyidejűleg mentális vonatkozásban a megerősítés rendszerességét, a sikerélmény többszöri megélését biztosító feladathelyzetekkel;
- az iskolai és legitim munkahelyi foglalkoztatás folytonosságának fenntartása az ezt megalapozó mentális egészség érdekében, az érzelmileg bizonyos mértékben deprivált gyermekek és fiatalok számára olyan alternatív módszerek biztosítása, amelyek megalapozzák, elősegítik az alkohol-, szerfogyasztástól, a tudatmódosító szerektől szükséges tartózkodást; a produktív életvezetés gyakorlati megvalósulását elősegítő programok körének minőségi és mennyiségi bővítése;
- a párkapcsolatra történő felkészítés, a megfelelő szerepminták elsajátításának, a szexuális ismeretek átadásának hatékonyságát szolgáló programok;
- a családon belüli kötődések, a kapcsolattartás javítását, a látens frusztrációk és konfliktus feldolgozását elősegítő alternatív programok, amelyek a hozzátartozók közös cselekvéséhez, szabadidő eltöltéséhez, együttlétéhez teremtik meg a feltételeket;
- a gyermekvállaláshoz szükséges érzelmi, értelmi és gondozási kompetenciák fejlesztését szolgáló programok;
- a személyiségfejlődés korrekcióját és fejlesztését, a gyermekek szocializációs problémáinak ellensúlyozását szolgáló programok;

EFOP-1.2.7-16-2017-00013

**Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ
és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat**
Székhely: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Postacím: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Honlap: www.smogyi.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

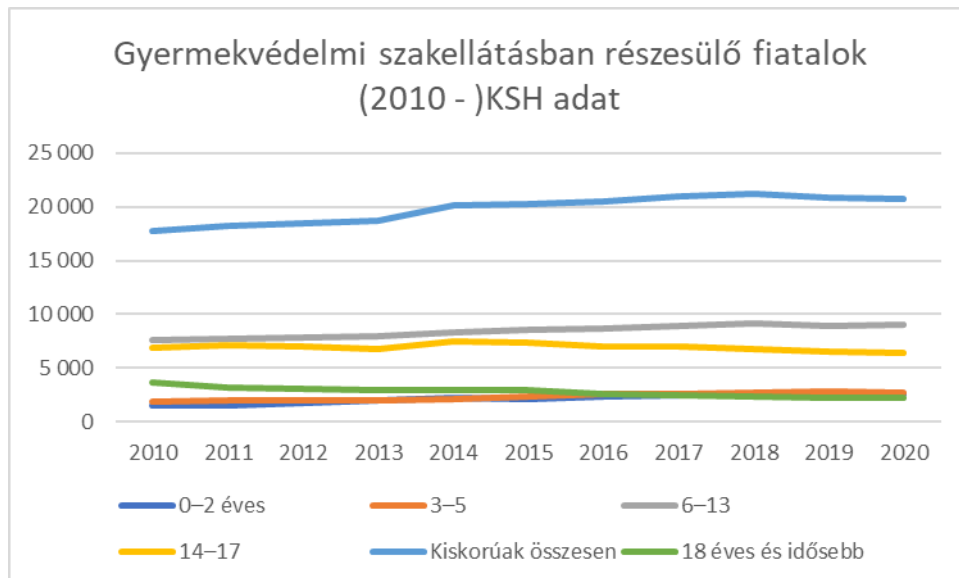

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- az indulat-, agressziókezelés képességének gyakorlati, érdemi fejlesztését szolgáló, önszorgató és kortárs segítő, tematikus programok;
- mese- és színházterápiás foglalkozások preventív célokkal, elsősorban a különböző életszakaszokkal együtt járó feladatok feldolgozása érdekében (női és férfi életfeladatok, felnőtté válás), valamint az ún. életválságokkal (szenvedélybetegség, állami gondozás) szükséges megküzdés mélyítése érdekében;
- az önfenntartó életvitel és munkahelyteremtés hatékonyságát szolgáló programok, az ifjúsági munkanélküliség megelőzése, kiiktatása érdekében; részben a vidéki élet hasznosítható értékeinek és praktikumának megismertetésével, részben az érdemi pályaeorientációt szolgáló, strukturált, munkára nevelő foglalkozásokkal;
- az önismereti és konfliktuskezelési igény életre hívása, fejlesztése érdekében szervezett foglalkozások;
- a családi kapcsolatok ideális javítása érdekében a vérszerinti szülők számára a szülői szerepből adódó kötelezettségek tudatosítása, a kommunikációs és egyéb önismereti tréningek, a szociális beilleszkedést elősegítő, a depriváció tüneteit és okait csökkentő foglalkozások segítségével;
- a szülők gyermeknevelési kompetenciáit fejlesztő programok;
- az ellátott kiskorúak és fiatal felnőttek számára motiváció és felkészítés az önkéntes tevékenységre;
- értékadó, hiánypótló, szabadidős (kulturális, sport, tehetséggondozó, közösségi) programok koncentrált biztosítása, a fenti célok és programelemek összpontosításával, strukturált nyári táborozások keretei között.

A FEJLESZTÉSEK CÉLCSOPORJAI, AZ ÉRINTETTEK KÖRE

A projekt célcsoportja a Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat által működtetett gyermekotthonokban, lakásotthonokban, utógondozói otthonban nevelőszülői hálózatban nevelkedő ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermekek, utógondozói ellátottak.

A számadatokból kiderül, hogy emelkedik a gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett gyermekek száma. Ezen belül folyamatosan nő a különleges szükségletűek száma (3 év alatti gyermekek), valamint folyamatosan emelkedik a kamaszkorúak létszáma. A gyermekek egyre rosszabb személyiségállapotban kerülnek be, egyre komplexebb problémákkal.

A 0-3 éves korosztály kivételével az iskolai készség fejlődési zavara a vezető tünet. Az iskolai készségek olyan zavarai, amelyek a fejlődés korai szakaszától jelen vannak. Ezek a zavarok nem egyszerűen következményei a tanulási lehetőségek hiányának, nem kizárólagos eredményei a mentális visszamaradottnak és nincsenek kapcsolatban szerzett agyi traumával vagy betegséggel. Ide tartoznak a diszlexia, diszgraphia, diszkalkulia, motoros funkciók fejlődés zavara, beszéd és nyelvfejlődés zavara, hiperaktivitás, magatartás zavar, kevert specifikus fejlődési zavarok.

A szakellátásba érkező gyermekek személyiségállapota előéletükből következően, az átélt traumák miatt súlyosan sérült, melyet kiegészít még esetenként a vele született adottság, valamint hospitalizációs ártalmak.

A személyiség zavarai a legkülönbözőbb viselkedési formákban mutatkoznak meg. A gyermekek nem képesek viselkedésüket a szociális követelményeknek megfelelően szabályozni. Alacsony a toleranciaszintjük. Gyenge a tanulási érdeklődésük, motivációjuk. Nem megfelelő megismerő aktivitásuk szintje. Nem reális az önértékelésük, akár pozitív, akár negatív irányban.

A 12 fős, vegyes életkorú csoportokban nehezen tudnak az életkori sajátosságaiknak megfelelő foglalkozásokhoz jutni. A délutáni, valamint a hétvégi tevékenységekbe olyan kiegészítő programok, komplex programsorozat szervezése szükséges, melyek célirányosan segítik a gyermek szocializációját, fejlődését. A projekt nyújtotta foglalkozások, közös tevékenységek a prevenciót és korrekciót is szolgálják. A célcsoport kiválasztásakor figyelembe vettük, hogy a gyermekek a szakellátásba kerülésükkor már egy vagy két vagy több évet vesztek iskolai sikertelenségük miatt, ezért túlkorosak. A prevenciós korrekciós tevékenység fokozottan indokolt az iskolai lemorzsolódás csökkentése, szakmaszerzésre irányuló továbbtanulás, társadalmi normák elsajátítása érdekében.

A Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat telephelyein nevelkedő gyermekvédelmi szakellátásban részesülő ellátottak 51%-a, a vér szerinti hozzátartozók 25%-a került bevonásra. A 25 éven aluli résztvevők száma 450 fő volt. Számukra valósítunk meg jelen programmal olyan ismeretátadást, személyiség és tudásfejlesztést, melynek részeként képessé válnak önálló életkezdésre, családalapításra, párválasztásra. Csökken a kriminalizáltságuk és áldozattá válásuk.

Elérésük közvetlenül történik, módszertana viszonylag egyszerű. Hiszen napi kapcsolatban állunk minden célcsoporttaggal. A nevelők, gyermekfelügyelők, gyermekvédelmi gyámok tájékoztatják a gyermekeket, fiatal felnőtteket, vér szerinti szülőket a program által nyújtotta lehetőségekről, rendezvényekről.

EFOP-1.2.7-16-2017-00013

**Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ
és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat**
Székhely: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Postacím: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Honlap: www.smogyi.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A projekt által biztosított tevékenységeknek jelentős szerepe van neveltjeink életútjának pozitívabbá formálásában, az őket körülvevő szocializációs környezetbe, társadalomba való beilleszkedésük segítségével. Lehetőséget teremtünk számukra, hogy tudjanak önálló életet kezdeni.

A bevont célcsoport életkora 6 – 20 év közé esik. Ami azért is fontos, mivel ők érintettek az iskolai lemorzsolódással, a külvilág felé forduló figyelmük egyre erőteljesebb. Ez a szabályok, értékek beépülésének, kipróbálásának és stabilizálódásának időszaka.

A közvetlen célcsoportba bevont vérszerinti szülők esetében a kapcsolattartás erősítése, a szülői kompetenciák fejlesztése, erősítése volt a projekt célja. A gyerekek családból való kiemelését megelőző időszak szülő – gyermek konfliktusokkal, rossz szülői bánásmóddal, nem megfelelő nevelési környezettel társult.

A program révén élménylehetőségre és a szülő – gyerek kapcsolat rendezésére is lehetőség nyílt.

ÉRINTETTEK KÖRE

A projektben az érintettek körét azon csoportok adják, akik a projekt eredményeit nem használják, azonban a projekt kidolgozásában, tervezésében, megvalósításában és az eredmények fenntartásában fontos szerepet játszanak, úgymint a gyermekvédelemben dolgozó és szűkebben a projektben résztvevő szakemberek.

A programokon, rendezvényeken minimum 10 főt vontunk be a megvalósításba a projekt során.

EFOP-1.2.7-16-2017-00013

**Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ
és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat**
Székhely: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Postacím: 8700 Marcali, Berzsényi utca 114.
Honlap: www.smogyi.hu

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE